

FIZIKA FANINI O'QITISHDA «HOT POTATOES» DASTURIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Seytimbetova Gulbadan Azatovna¹, Emberganova Kamila Aytbaevna²,
Allamuratova Gulistan Boranbaevna³

¹*Nukus innovatsion instituti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori*

²*Nukus davlat pedagogika instituti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori*

³*Nukus shahar 28-sonli maktab, fizika fani o'qituvchisi.*

Annotatsiya: Mazkur maqolada fanning bugungi kunda ta'lim jarayonida zamonaviy axborot-texnologiyalaridan foydalanishning, ayniqsa talabalarda o'tilgan va yangi mavzular bo'yicha olgan bilimlarni yanada mustahkamlashda «Hot Potatoes» dasturining ahamiyati haqida qayd etilgan. Shuning uchun "Zamonaviy ta'limning asosiy vazifasi har bir o'quvchi va talabalarning qobiliyatini ochib berish va yuqori texnologiyali, raqobatbardosh dunyoda hayotga tayyor insonni tarbiyalash"dan iborat bo'ladi.

Kalit so'zlar: fizika, axborot-texnologiya, Hot Potatoes dasturi, zamonaviy ta'lim, krossvord.

Kirish: Fizika fanini o'qitishda ilmiy faoliyatning ko'rish, eshitish, bilish, anglash, tanlash va ilmga ijodiy yondashish usullari muhim ahamiyatga ega. Barcha hususiyatlarga ega bo'la turib, ilmga ijodiy yondashilmasa, ko'zlangan maqsadga erishib bo'lmaydi.

Darsni qanday tashkil etish, unda qanday metodlardan va usullardan foydalanish pedagogning ixtiyoriy yondashuviga bog'liq, bunda unga aniq shakl berilmaydi.

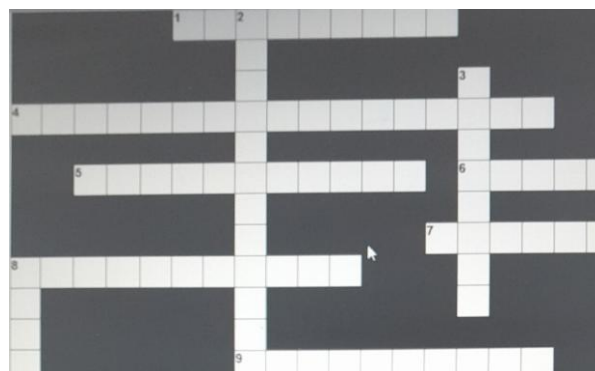
Demak, ko'zlangan maqsadga erishmoqchi bo'lgan pedagog darsni shunday tashkil etsinki, toki o'quvchi va talabalar mavzuni qiynalmasdan tushunib olsin, fanga bo'lgan qiziqishi yanada kuchaysin. Bu esa o'z navbatida, pedagogning mahoratiga va uning qo'llagan innovatsion texnologiyalariga bog'liq. Bugungi kunda bir qator rivojlangan davlatlarda o'quvchilarning o'quv va ijodiy faolliklarini oshiruvchi hamda ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini kafolatlovchi pedagogik texnologiyalarni qo'llash borasida katta tajriba to'plangan bo'lib, ushbu tajriba asoslarini tashkil etuvchi metodlar interfaol metodlar nomi bilan yuritiladi. Fizikani o'qitishning samarali vositasi sifatida kompyuterni ishlatish pedagogik texnologiyalarning imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi: shaxsiy kompyuter entsiklopediyalari, interfaol kurslar, turli xil dasturlar, virtual eksperimentlar va laboratoriya ishlari talabalarning fizikani o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirishi mumkin. Fizikani o'qitish fanning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqib, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish uchun yaxshi zamin hisoblanadi.

Asosiy qism: Oxirgi yillarda texnika va texnologiyalarning tez suratlarda rivojlanishi mutaxassislardan chuqur nazariy bilimlarga ega bo'lishni va ularni amalda qo'llay bilishni talab qiladi. Nazariy bilimlarning mukammal bo'lishida ta'limning ko'rgazmalik tamoyilini qo'llash katta yordam beradi. Tabiiy fanlar, jumladan fizika fani bo'yicha an'anaviy usulda olib borilayotgan mashg'ulotlar o'quvchi va talabalar uchun zerikarli bo'lib, bilimlarni egallashda ular "passiv" pozitsiyada bo'ladilar. Tayyor ravishda olingan ma'lumot, axborotlar tinglovchilar, o'quvchilar xotiralarida uzoq saqlanmaydilar va ularning bilim egallashga nisbattan ijodiy yondoshuv ko'nikmalari rivojlanmay qolaveradi. Fizika fani rivojlanishining hozirgi bosqichida egallanishi kerak bo'lgan bilimlar hajmi va ko'lamining keskin oshib borishi ham bilim jarayonida o'quvchitalabalarining faollik darajasini oshirishni taqazo qiladi.

Bilim berishning faol usullaridan biri muammoli o'qitishdir. Muammoli tashkil qilinadigan darsning samarali o'tishi o'qituvchi va o'quvchi-talabalarining hamkorlikdagi, birgalikdagi harakati bilan ta'minlanadi. Pedagogning asosiy vazifasi o'quvchi va talabalarga to'g'ridan-to'g'ri ma'lumot yetkazish yo'li bilan bilim berish bo'lib qolmay, tinglovchilarni bilish jarayonining obyektiv ziddiyatlariga va ularga javob topish jarayoniga jalb qilishi kerak. O'quvchi va talabalar o'zlari uchun noma'lum bo'lgan yangi bilimlarni pedagog bilan hamkorlikda aqliy izlanish orqali "kashf" qiladilar, fanning nazariy hususiyatlarini bilib oladilar. Muammoli dars mazmun-mohiyati, mantiq jihatdan an'anaviy darsdan tubdan farq qiladi. Agar an'anaviy darsda ma'lumotlar o'quvchilarga oldindan ma'lum, tayyor bilimlar sifatida faqat eslab qolish uchun berilsa, muammoli darsda yangi bilimlar tayyor holda shakllanmagan, noma'lum, bilimlar sifatida o'quvchilar hukmiga havola qilinadi. Bunda o'quvchilar ma'lumotlarni eslab qolish va takrorlash bilan cheklanib qolmasdan, o'zlari uchun noma'lum bilimlarni shakllantirish, kashf qilish va o'zlashtirish jarayonida faol ishtirok etishlari lozim.

Fizika fanini o'qitishda zamonaviy-axborot texnologiyalaridan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Ayniqsa dars jarayonida «Hot Potatoes» dasturining JCross bo'limida o'tilgan va yangi mavzular bo'yicha krossvord yaratib, o'quvchi-talabalarga topshiriq sifatida berilsa dars mashg'ulotlari ancha qiziqarli bo'lar edi. Shuningdek ularda kopmyuter texnologiyalari bilan ishlash ko'nikmalarini ham hosil qilgan bo'lar edi.

Quyida Hot Potatoes dasturida fanga oid tuzilgan krossvord namunasini taqdim etamiz:

Xulosa: Hot Potatoes dasturi nafaqat o'quvchi va talabalarda fizika fanini o'qitish jarayonida faollikni oshirishi balki, ularning fan bo'yicha egallagan bilimlarini mustahkamlash uchun ham ahamiyatlidir. O'quvchi va talabalar tomonidan olingan nazariy bilimlarning mukammal bo'lishida, zamonaviy axborot-texnologiyalarini qo'llash katta ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Seytimbetova G.A, Embergenova K.A, Allamuratova G.B. Ta'limda fizika fanini o'qitishda interfaol metodlardan foydalanishning ahamiyati. Journal of New Century Innovations, 65(3), 2024. - 228-232. <https://scientific-jl.org/new/article/view/3759>.
2. <https://hot-potatoes.ru.uptodown.com/windows/download>.
3. A.G.Gaibov. Fizika. Darslik. – Toshkent: «METHODIST NASHRIYOTI», 2023. – 524 b.